

УДК 657.422:337

СУТНІСТЬ КРИПТОВАЛЮТИ ТА ЕТАПИ ЇЇ РОЗВИТКУ У ФІНАНСОВОМУ ОБЛІКУ**Яцик Т.В.**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

У роботі розглядаються етапи розвитку такого економічного явища як криптовалюта. Метою дослідження є здійснення критичного аналізу підходів до визначення сутності криптовалюти у фінансовому обліку. Автором узагальнено існуючі здобутки вітчизняних та зарубіжних дослідників щодо питання сутності криптовалюти та класифікації її як об'єкта фінансового обліку. Досліджено ознаки криптовалюти, як об'єкту обліку на кожному окремому етапі її розвитку, та відображення її у бухгалтерському обліку в залежності від тих функцій, які вона виконує у конкретний період часу, або з якою метою криптовалюта утримується суб'єктом господарювання відповідно до принципу бухгалтерського обліку – превалювання сутності над формою.

Ключові слова: криптовалюта, біткоїн, гроші, грошовий обіг, цифрові технології, фінансові інвестиції, нематеріальні активи.

Постановка проблеми. Інновації мають вирішальну роль у розвитку інформаційних технологій, вони є рушійною силою, що трансформує сучасну економічну систему, її інституту та інструменти. XXI століття характеризується віком глобальної комп'ютеризації, роботизації та штучного інтелекту, коли у першу чергу постає проблема кібербезпеки як на економічному так і політичному рівнях, коли будь-який товар або послугу можна придбати он-лайн, та практично кожна галузь електронної комерції використовує чат-ботів. Історична подія 6 лютого 2018 року – запуск надпотужної ракети-носія Falcon Heavy свідчить про вихід світової економіки на «космічний рівень» вже у близькому майбутньому. Усі ці інновації є необхідною передумовою та, одночасно, наслідком розвитку цифрової економіки з її невід'ємною частиною – технологією блокчейн та криптовалютою.

Таким чином, існує велика ймовірність того, що звичні грошові агрегати складу M0, M1, M2 та M3 не зможуть повноцінно обслуговувати глобальну економічну систему, тому виникає необхідність дослідження сутності та значення криптовалюти як особливого засобу платежу у фінансовому обліку.

Разом з цим, Україна знаходиться на шляху розвитку безготівкової економіки в рамках проекту «Cashless economy», так за останні два роки діяльність Національного банку України базувалася на таких напрямках роботи як: зниження попиту на готівку, популяризація безготівкових платежів, розвиток платіжної інфраструктури тощо. Згідно з даними аналітичного дослідження Citibank в січні 2018 року Україна увійшла у четвірку країн за розміром Bitcoin-ринку – приблизно 2.5 млрд. долларів США, що складає 2.5% від ВВП країни (в РФ – 5% від ВВП, а для США – всього 0.17%) [10], проте на законодавчому рівні поняття криптовалюти та її статус залишаються невизначеними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок в розробку теоретичних основ та підходів до проблеми сутності криптовалюти здійснили науковці економічної теорії, такі як: Базилевич В.Д., Баластрик Л.О., Варналій З.С., Лютий І.М. та інші.

Розробкою фундаментальних питань щодо методологічних підходів фінансового обліку,

фінансової звітності та економічного аналізу електронних грошей та криптовалюти займалися такі вітчизняні вчені, як: Гура Н.О., Голубнича Г.П., Дорош Н.І., Мельник Т.Г., Мельниченко О.В., Новак О.С., Петрук О.М., Феценко Є.А., Швець В.Г., Шарманська В.М. та ін.

Вагомий внесок у дослідження криптовалюти як особливого засобу платежу у фінансовому обліку здійснили також зарубіжні дослідники: Блейк Д., Бірмен Х., Велш Г., Вуд Ф., Метью М.Р., Мазер Дж., Нідлз Б., Рассел Р. та інші.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. На сьогодні не існує єдиного підходу до визначення поняття криптовалюти у фінансовому обліку, тому це питання потребує детального дослідження етапів розвитку системи криптовалюти та трансформації її функцій у конкретні періоди часу.

Метою статті є дослідження розвитку такого економічного явища як криптовалюта, її сутності та значення у фінансовому обліку; здійснення критичного аналізу підходів до визначення криптовалюти у бухгалтерському обліку.

Виклад основного матеріалу. Поняття криптовалюти для світового співтовариства вперше виникло у 2008 році, коли людиною або групою людей під псевдонімом Сатоші Накамото був опублікований файл з описом протоколу і принципу роботи платіжної системи у вигляді тимчасової мережі. За словами Сатоші, розробка почалася у 2007 році, а у 2009 році він закінчив розробку протоколу і опублікував код програми-клієнта «A Peer-to-Peer Electronic Cash System» [11]. Мережа «біткоїн» була запущена. За повідомленнями ЗМІ, Сатоші Накамото – псевдонім австралійського підприємця і фахівця з шифрування Крета Стівена Райта [12], хоча підтвердження цієї версії на сьогодні не має. В BTC існує два способи отримання монет біткоїн (Bitcoin): генерація їх власними силами (майнінг) або купівля за традиційну валюту, шляхом конвертації.

Розробниками системи було закладено три етапи розвитку цієї криптовалюти: етап запуску та «розгріву» (Bootstrap stage); етап активних торгів (Active bidding stage); етап стабілізації (Self Sufficiency stage).

Перший етап розвитку криптовалюти Bitcoin (2009–2014 рр.) має назву «Етап розгріву» (Bootstrap stage), у цей час Bitcoin була новою,

практично незрозумілою технологією, характерними ознаками якої на початку були: анонімність та відсутність централізації, що у першу чергу привертало увагу шахраїв, через що зростала недовіра. Зарубіжний науковець Рассел Р., наприклад, називає цей етап – «Free Offer», тобто «безкоштовна пропозиція», адже на початку свого існування Bitcoin практично не мав вартості. Так, відповідно до перших зафіксованих даних Blockchain, на 1 січня 2009 року в обігу було лише 50 BTC, вартість яких була менше 1 доллара [15]. Таким чином, у момент запуску системи на фазі її «розігріву» було створено ситуацію, коли генерація монет була досить простою й доступною всім процедурою. Для цього потрібно було завантажити й інсталювати клієнта Bitcoin, після чого запросити генерацію монет і зачекати.

Другий етап розвитку Bitcoin (2014–2028 рр.) (Active bidding stage) характеризується поєднанням біржових торгів по BTC, тобто це сучасний етап розвитку цієї системи. Курс біткоїнів коливається залежно від попиту й пропозиції. Зростання курсу пов'язується перш за все з активністю на азійських ринках, зокрема, легалізацією біткоїна в Японії.

Так, в Україні найбільший розвиток Bitcoin отримав саме у 2014 році, коли було створено громадську організацію, що мала на меті поширення, розвиток та вивчення біткоїнів та інших віртуальних валют на території нашої держави – Bitcoin Foundation Ukraine (BFU). Таким чином, Україна потрапила до першої десятки країн світу за використанням біткоїнів-нодів або вузлів, тобто близько 40% всіх угод з використанням даної криптовалюти були укладені на біржах з українським корінням. Разом з цим, з 19 грудня 2016 року Українська біржа запустила торгівлю ф'ючерсними контрактами на індекс Bitcoin. Специфікація контрактів зареєстрована в НКЦПФР. Це фактично перший регульований ринок в світі, який запропонував ф'ючерсні контракти на біткоїнів.

Крім того, у 2016 році юридична компанія Axiom Partners стала першою українською компанією, що внесла біткоїни в свій статутний капітал. Найвищий курс у 2017 році був 17 грудня – 20 тис. доларів, потім курс знову впав до 14-15 тис. доларів [15].

Разом з цим, 5 лютого 2018 року ринок криптовалют (у тому числі біткоїна) обвалився. Ціна біткоїна впала до 6 тис доларів. Із топ-100 валют лише одна Tether виросла на 2%, решта 99 впали в середньому на 20%, причому деякі до 40%. Капіталізація ринку зменшилася із 700 млрд доларів до 490 млрд доларів. Таке різке коливання курсу пов'язують або з висловлюванням міністра фінансів Південної Кореї Кім Дон Ена про заборону криптовалютних бірж або із майбутньою заборонаю виведення криптовалют у звичайні гроші у Китаї. Станом на 2018 рік Китай і Південна Корея були одними з лідерів у криптовалюти – в цих країнах діють одні з найбільших у світі бірж і ферм з майнінгу криптовалют.

Таким чином, вартість біткоїна почала стабілізуватись, та у березні 2018 року вартість одного біткоїна становила 9 432 долларів США (рис. 1).

Станом на 9 березня 2018 р. за даними сайту coinmarketcap.com загальна капіталізація криптовалютного ринку перевищила 801,7 млрд дол. США та продовжує зростати [16], так ринкова капіталізація провідних криптовалют відображена у таблиці 1.

Третій етап розвитку (з 2028 р.) має назву «Етап стабілізації». Алгоритм системи спроектований так, що в міру розвитку системи й збільшення грошової маси в ній, генерація нових грошей стає все складнішим обчислювальним завданням, вимагаючи все більше потужностей. Коли загальна валютна база системи досягне суми 21 млн. монет, то будь-який тип емісії буде повністю зупинено, це дозволить уникнути інфляції, після чого система увійде в третю заключну фазу – стабілізації.

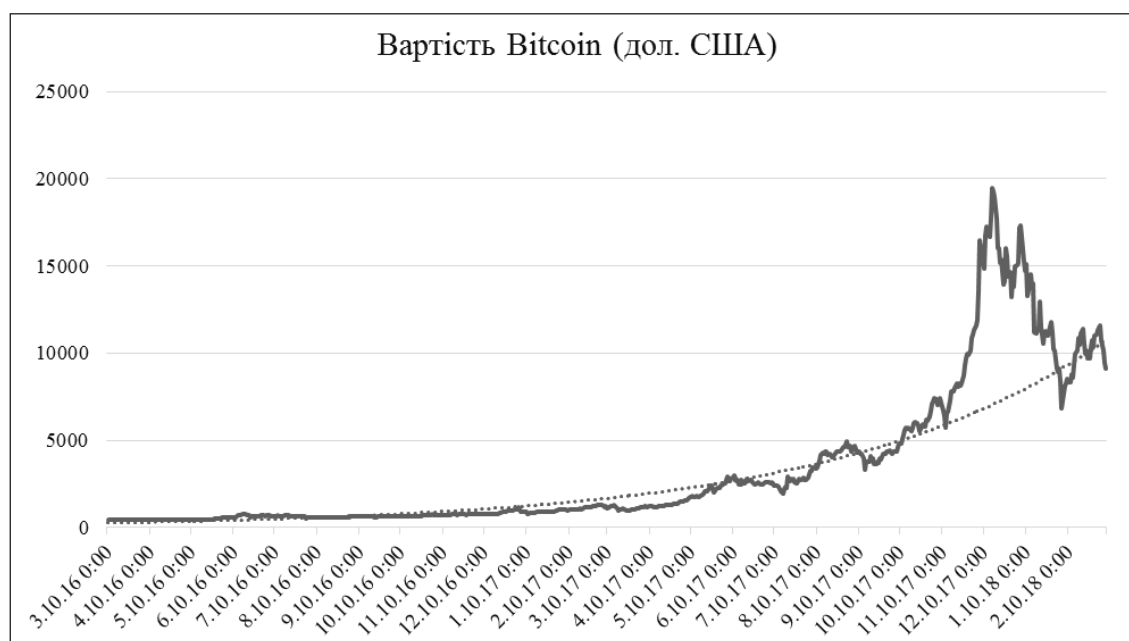

Рис. 1. Вартість біткоїнів станом на 9 березня 2018 року

Джерело: розроблено автором за [15]

Таблиця 1

Ринкова капіталізація провідних криптовалют станом на 9 березня 2018 року

№ з/п	Назва	Ринкова капіталізація (тис. дол. США)	Ціна (дол. США)	Обсяг (тис. монет)	Зміна вартості за 24 год. (%)
1	Bitcoin	159,495,205	9,432	16,911	7.65%
2	Ethereum	72,053,808	734.5	98,097	9.19%
3	Ripple	32,898,071	0.842	39,091,957	7.98%
4	Bitcoin Cash	18,028,906	1,060	17,010	9.74%
5	Litecoin	10,510,816	189.2	55,562	14.32%
6	NEO	5,997,973	92.28	65,000	10.33%
7	Stellar	5,830,572	0.315	18,498,418	10.96%
8	Cardano	5,735,224	0.221	25,927,071	10.79%
9	Monero	4,626,087	292.6	15,808	14.81%
10	EOS	4,459,092	6.206	718,555	10.66%

Джерело: розроблено автором за [16]

Слід зазначити, що на сьогодні вже добуто та перебуває в обігу 16.9 млн. монет, що складає 80.5% від загального можливого їх обсягу (Таблиця 1). За розрахунками, усі біткоїн монети буде добуто орієнтовно до 2033 року, після чого має розпочатись стабілізація їх вартості [11].

Разом з цим, легалізація криптовалют у світі є досить різноманітною, так у США біткоїн визнано одним з видів платежів в електронній комерції, а в Німеччині дана валюта відноситься до категорії приватних грошей, за допомогою яких можуть здійснюватися багатосторонні клірингові операції. На початку 2017 р. у Відні (Австрія) офіційно відкрився перший у світі біткойн-банк («Bitcoin-Bank»), а в Японії з квітня 2017 р. біткоїн стали виконувати функцію повноцінної валюти. В Іспанії готується відкриття 7 тис. банкоматів для обміну біткойнів на євро, 3 тис. таких банкоматів наявні в Польщі. Інша тенденція спостерігається в таких країнах, як Росія, Еквадор, Киргизія, де використання біткойнів заборонено. У Китаї їх використання заборонено тільки для фінансових інституцій [4, с. 634–637].

На сьогодні в Україні правовий режим криптовалюти залишається не визначеним. Так, у Верховній Раді зареєстровано два законопроекти, які претендують на регуляцію ринку криптовалюти: «Про обіг криптовалюти в Україні» (№ 7138) [2] та «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» (№ 7183-1) [3].

Таким чином, законопроект «Про обіг криптовалюти в Україні» (№ 7138) визначає криптовалюту, як програмний код (набір символів, цифр та букв), що є об'єктом права власності, який може виступати засобом міни, відомості про який вносяться та зберігаються у системі блокчейн в якості облікових одиниць поточної системи блокчейн у вигляді даних (програмного коду). Одночасно система блокчейн визначена, як децентралізований публічний реєстр усіх проведених криптовалютних транзакцій, які були проведені суб'єктом криптовалютних операцій [2].

Деяко інше визначення поняття криптовалюти наведено у законопроекті «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» (№ 7183-1). Так, криптовалюта визначається як децентралізований цифровий вимір вартості, що може бути виражений в цифровому вигляді та функціонує як засіб обміну, збереження вар-

тості або одиниця обліку, що заснований на математичних обчисленнях, є їх результатом та має криптографічний захист обліку. Крім того, для цілей правового регулювання законопроект визначає криптовалюту фінансовим активом [3].

Крім того, законопроект «Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні» (№ 7183-1) встановлює порядок організації та провадження діяльності фінансових установ на ринку криптовалют, визначає вимоги до криптобірж та відповідальність учасників ринку криптовалют. З метою стимулювання діяльності з видобування (майнінгу) криптовалют, пропонується встановлення пільгового оподаткування суб'єктів, що здійснюють підприємницьку діяльність з видобування (майнінгу) криптовалют, та інших учасників ринку криптовалют.

Разом з цим, спеціалісти Департаменту кіберполіції Національної поліції України повідомляють, що де-факто, за всіма ознаками криптовалюта може відноситись до електронних грошей – одиниць вартості, які зберігаються на електронному пристрої і приймаються, як засіб платежу. У той же час контроль за її транзакціями забезпечується криптографічним захистом.

Дослідники з бухгалтерського обліку своєчасно відреагували на виникнення нового об'єкту відображення і були сформовані пропозиції щодо визначення сутності криптовалюти.

Таким чином, Новак О.С. та Петрук О.М. розглядають криптовалюту як довгострокову фінансову інвестицію непов'язаній стороні, якщо відбувається умова вкладення коштів суб'єктом господарювання у криптовалюту на термін більше року, з метою отримання спекулятивного доходу. У разі, якщо криптовалюта придбана для перепродажу, або буде використовуватися суб'єктом господарювання для обміну в період до одного року, її класифікують як іншу поточну фінансову інвестицію [7, с. 132–134].

Однак, відповідно до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», ефективна дата якого настала з 1.01.2018 р., фінансових активів – це боргові інструменти, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід. Така категорія передбачена п. 4.1.2А, який застосовується до активів, які відповідають одночасно двом умовам: (1) вони утримуються як задля одержання договірних грошових потоків, так і шляхом про-

дажу фінансових активів, і (2) вони генерують у певні дати грошові потоки, котрі є суто виплатами основної суми та процентів на непогашену частку основної суми [13].

Таким чином, криптовалюта не може бути класифікована як фінансовий інструмент, адже не надає власнику договірне право чи зобов'язання одержувати готівку чи інший фінансовий актив.

Мельниченко О.В. визначає криптовалюту як цифровий нематеріальний актив, вартість якого визначається у будь-якій валюті в залежності від попиту на неї і незабезпечена цінностями, на які її можна обміняти [6, с. 67–69].

За даними Insider.pro, криптовалюта – це вид цифрових грошей, в якому використовуються розподілені мережі і публічно доступні журнали реєстрації угод, а ключові ідеї криптографії поєднані в них з грошовою системою заради можливості створити безпечну, анонімну та потенційно стабільну віртуальну валюту.

Лубенець І. досліджує криптовалюту, як вид цифрової валюти, заснований на складних обчисленнях деякої функції, яку легко перевірити зворотними математичними діями, в основі емісії якої є принцип доказу виконання роботи «Proof-of-work» [5].

Слід зазначити, що на сьогодні криптовалюту також не можна ототожнювати з грошовими коштами, адже не існує її єдиного емітента та вона є не контрольованою будь-якою з держав. Відповідно до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні від 29.12.2017, готівка – грошові знаки національної валюти України (банкноти і монети, у тому числі розмінні, обігові, пам'ятні монети, які є платіжними засобами). Крім того, під готівкою розуміють валюту України та іноземну валюту у вигляді грошових коштів, де валюта України – це грошові знаки у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет та в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обміну на грошові знаки, які перебувають в обігу; кошти, що знаходяться на рахунках, або вносяться у вигляді внесків до банківських та інших кредитно-фінансових установ на території України; платіжні документи та інші цінні папери, виражені у валюті України.

Сучасна грошова теорія містить три підходи до тлумачення грошей – це функціональний, еквівалентний і портфельний [7, с. 132–134]. За першого, функціонального підходу, криптовалюта має належним чином виконувати п'ять основних функцій (в Західній теорії грошей – три): мірило цінності, засобу обігу, засобу платежу, засобу заощадження, світові гроші.

Так, більшість функцій дійсно виконуються: криптовалюту як засіб платежу приймають найбільші компанії світу, такі як Microsoft, Dell, Galactic, AirBaltic, Innovecs, «VirginGalactic», «CNN», «Reuters», «Overstock» і «Tiger Direct». Достатньо потужним поштовхом у розвитку системи «Bitcoin» стало її включення як одного зі засобів оплати товарів до найбільшого світового онлайн-магазину «eBay», що відбулося в квітні 2015 року [7, с. 132–134].

Однак, слід зазначити, що поки криптовалюта (на прикладі Bitcoin) знаходиться на другому

етапі розвитку – на етапі «Active bidding stage», вона не може повноцінно виконувати функцію заощадження, адже на етапі активних торгів існує значний ризик зміни вартості (рис. 1).

За другого, еквівалентного підходу, криптовалюта мала б бути специфічним товаром, що обмінюється без обмежень на будь-який інший товар, тобто бути загальним еквівалентом, на сьогодні у деяких країнах світу криптовалюту визначають саме специфічним товаром, що слугує засобом обміну.

Відповідно до портфельний підходу під власне грошима розуміють актив наділений абсолютною ліквідністю. Ця властивість надає грошам здатності обмінюватися на будь-який інший товар, тобто бути загальним еквівалентом. Завдяки цій здатності гроші обслуговують товарний обмін, виконуючи функції міри цінності та засобу обігу.

Міжнародна аудиторська компанія «PWC» у своїй публікації, щодо новин у бухгалтерському обліку визначила криптовалюту, як засіб обміну, що не має матеріальної форми, а представлена цифровим кодом. Тобто криптовалюта у цьому випадку ототожнюється з нематеріальним активом [17].

Відповідно до Міжнародний стандарту бухгалтерського обліку 38 (IAS 38) «Нематеріальні активи», нематеріальний актив – це немонетарний актив, який не має фізичної субстанції та може бути ідентифікований. Мають виконуватися наступні критерії: можливість ідентифікації, контроль над ресурсом та існування майбутніх економічних вигід [14].

Слід зазначити, що суб'єкт господарювання контролює актив, якщо він має повноваження отримувати майбутні економічні вигоди, що надходять від основного ресурсу, та обмежувати доступ інших до цих вигід. Так, майбутні економічні вигоди можна отримати від знання ринку та технічних знань. Здатність суб'єкта господарювання контролювати майбутні економічні вигоди від нематеріального активу, як правило, виходить з юридичних прав, які можна забезпечити в судовому порядку, однак, на сьогодні в Україні зазначений критерій контролю не виконується, тому класифікувати криптовалюту, як нематеріальний актив недоцільно.

Зарубіжний вчений-економіст Джеффри Мазер називає криптовалюту цифровим активом (digital assets), що використовує криптографію, технологію шифрування, для забезпечення безпеки [12].

Висновки і пропозиції. Таким чином, криптовалюта, як об'єкт фінансового обліку, є активом, адже це ресурс: контрольований суб'єктом господарювання у результаті минулих подій; та від якого очікують надходження майбутніх економічних вигід до суб'єкта господарювання, що має ознаки нематеріального активу та електронних грошей.

Найпоширенішою і найдорожчою криптовалютою є Bitcoin, що є віртуальною, децентралізованою валютою, всі операції з її участю анонімні та автоматично відображені в системі «блокчейн», що є публічним реєстром, який зберігає дані про всі транзакції системи. Усі транзакції захищені електронними підписами користувачів – учасників мережі, які «емітують» біткоїн чи проводять з ними будь-які операції.

Розробниками системи було закладено три етапи розвитку цієї криптовалюти: етап запуску та «розігріву» (Bootstrap stage); етап активних торгів (Active bidding stage); етап стабілізації (Self Sufficiency stage). На сьогодні система криптовалюти BitCoin знаходиться на етапі активних торгів. На кожному окремому етапі розвитку ознаки криптовалюти, як об'єкту обліку, суттєво відрізняються, тому доцільно відображати її у бухгалтерському обліку в залежності від тих функцій, які вона виконує у конкретний період часу, або з якою метою криптовалюта утримується суб'єктом господарювання відповідно до принципу бухгалтерського обліку – превалювання сутності над формою.

Метою проекту Біткоїн, яким бачили проект засновник Сатоші Накамото і його послідовники, було не отримання доходів на зростанні вартості криптовалют, а створення принципово нової, децентралізованої і незалежної від держави

грошової системи на базі тимчасової розподіленої комп'ютерної мережі, що буде досягнута на останньому етапі розвитку криптовалюти.

Таким чином, доцільно створити окремий рахунок у Плані рахунків бухгалтерського обліку 32 «Криптовалюта», та на етапі активних торгів (Active bidding stage) криптовалюта буде мати ознаки фінансової інвестиції або нематеріального активу (в залежності від виконуваних функцій в процесі її трансформації в нову світову грошову систему). Після настання етапу стабілізації (Self Sufficiency stage) криптовалюта остаточно набуде п'яти основних функцій грошей: мірило цінності, засобу обігу, засобу платежу, засобу заощадження, світові гроші, а технологія блокчейн стане невід'ємною частиною світової економіки.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні питання оподаткування операцій з криптовалютами.

Список літератури:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами і доповненнями від 01.01.2018) // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Про обіг криптовалют в Україні: Проект Закон від 06.10.2017 № 7138// База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684.
3. Про стимулювання ринку криптовалют та їх похідних в Україні: Проект Закон від 10.10.2017 №77183-1 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62710.
4. Галушка Є.О., Пакон О.Д. Сутність криптовалют та перспективи їх розвитку / Галушка Є.О., Пакон О.Д. // Молодий вчений. – 2017. – № 4(44). – С. 634–637.
5. Куцевол М.А. Поняття та економічна природа крипто валюти / М.А. Куцевол, О.А. Шевченко-Наумова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/16391/1/79-85.pdf>.
6. Мельниченко О.В. Організація і методологія аналізу і аудиту електронних грошей в банках: дис. д-ра екон. наук : спец. 08.00.09 / О.В. Мельниченко; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир, 2016. – С. 67–69.
7. Петрук О.М., Новак О.С. Сутність криптовалюти як методологічна передумова її облікового відображення // Розвиток обліку, аналізу і аудиту суб'єктів суспільного інтересу: тези виступів Міжнар. Наук. Конф. – Житомир: Видавець О.О. Євенок. – 2017. – 480 с. – С. 132–134.
8. Яцик Т.В. Методи оцінки грошових коштів та потоків в економічному аналізі / Т.В. Яцик // Глобальні проблеми економіки та фінансів. – 2017. – С. 16–19.
9. Яцик Т.В. Методика фінансового обліку криптовалют як особливого виду електронних грошей / Т.В. Яцик // Молодий вчений. – 2017. – № 2(42). – С. 349–354.
10. Citibank: Украина вошла в ТОП-4 стран по объему рынка Bitcoin. URL: <https://ubr.ua/finances/exchange-market/citibank-ukraine-voshla-v-top-4-stran-po-obemu-rynka-bitcoin-i-eto-ochen-plokho-3863128>.
11. Nakamoto, Satoshi (24 May 2009). Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. Процитовано 14 December 2010. URL: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>.
12. Jeffrey Mazer, Demystifying Cryptocurrencies, Blockchain, and ICOs, URL: <https://www.toptal.com/finance/financial-consultants/cryptocurrency-market>.
13. IFRS 9 Financial Instruments URL: <http://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/>.
14. IAS 38 Intangible Assets URL: <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias38>.
15. Market Price (USD). Average USD market price across major bitcoin exchanges. – URL: <https://blockchain.info/ru/charts/market-price>.
16. Cryptocurrencies by Market Cap Summary. – URL: <https://coin.dance/stats/marketcaptoday>.
17. PWC IFRS news: Cracking the cryptocurrency code; or what is a 'bitcoin' anyway? URL: <https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/ifrs/publications/ifrs-news-march-2017.pdf>.

Яцык Т.В.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

СУЩНОСТЬ КРИПТОВАЛЮТЫ И ЭТАПЫ ЕЕ РАЗВИТИЯ В ФИНАНСОВОМ УЧЕТЕ

Аннотация

В работе рассматриваются этапы развития такого экономического явления как криптовалюта. Целью исследования является осуществление критического анализа подходов к определению сущности криптовалюты в финансовом учете. Автором обобщены существующие достижения отечественных и зарубежных исследователей по вопросу сущности криптовалюты и классификации ее как объекта финансового учета. Исследованы признаки криптовалюты, как объекта учета на каждом отдельном этапе ее развития, и отражения ее в бухгалтерском учете в зависимости от тех функций, которые она выполняет в конкретный период времени в соответствии с принципом бухгалтерского учета – прева-лирование сущности над формой.

Ключевые слова: криптовалюта, биткоин, деньги, денежное обращение, цифровые технологии, финан-совые инвестиции, нематериальные активы.

Yatsyk T.V.

Taras Shevchenko National University of Kyiv

NATURE OF CRYPTOCURRENCY AND STAGES OF ITS DEVELOPMENT IN THE FINANCIAL ACCOUNTING

Summary

The article considers the stages of development of such an economic phenomenon as cryptocurrency. The purpose of the study is to carry out a critical analysis of different approaches to determine the essence of cryptocurrency in financial accounting. The author summarizes the existing achievements of ukrainian and foreign researchers on the issue of the essence of cryptocurrency and its classification as an object of financial accounting. The signs of cryptocurrency as the object of accounting at each separate stage of its development, and its reflection in accounting, depending on the functions that it performs at a specific period of time, or for which purpose the cryptocurrency is kept by the entity in accordance with a such accounting principle, as the predominance of the essence over the form.

Keywords: cryptocurrency, Bitcoin, money, currency, digital technology, financial investments, intangible assets.